

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. v právní věci žalobkyně **Z. T.**, IČ, se sídlem, zast. JUDr. Bc. Martinem Kulhánkem, Ph.D., advokátem se sídlem Pražákova 1008/69, 639 00 Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 9. 2016, č.j. 500 207 193/315-RSO ve věci přeplatku na starobním důchodu,

t a k t o :

- I. Žaloba s e z a m í t á.
- II. Žádný z účastníků n e m á p r á v o na náhradu nákladů řízení.

I. Vymezení věci

Žalobkyně brojila žalobou proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 9. 2016, č. j. 500 207 193/315-RSO (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byly opětovně zamítnuty námitky žalobkyně ze dne 13. 11. 2014 proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 11. 2014, č. j. 500 207 193, jímž byla žalobkyni uložena povinnost vrátit přeplatek na starobním důchodu pana O. F. (nar. dne), zemřelého dne, a to za dobu od 15. 3. 2011 do 6. 8. 2012 ve výši 133 993 Kč.

O námitkách žalobkyně proti prvostupňovému rozhodnutí bylo poprvé žalovanou rozhodnuto dne 25. 2. 2015, č. j. 500 207 193/315-ISI (dále jen „prvotní rozhodnutí o námitkách“). Toto prvotní rozhodnutí o námitkách však bylo zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 19. 7. 2016, č. j. 33 Ad 12/2015-36 (dále jen „zrušující rozsudek“) s tím, že věc byla vrácena žalované k dalšímu řízení. V něm bylo vydáno nyní přezkoumávané napadené rozhodnutí.

II. Napadené rozhodnutí

Žalovaná uvedla, že přezkoumala prvostupňové rozhodnutí v plném rozsahu včetně podaných námitek a shrnula obsah spisového materiálu. Ze spisového materiálu je zřejmé, že zaměstnanec účastníka řízení, pan O. F., požádal dne 17. 2. 2010 prostřednictvím Městské správy sociálního zabezpečení Brno o přiznání starobního důchodu před dosažením důchodového věku od data 19. 2. 2010. Při podání této žádosti uvedl, že od požadovaného dne přiznání starobního důchodu nebude vykonávat výdělečnou činnost, a nebude rovněž vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Starobní důchod podle ustanovení § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“) mu byl přiznán rozhodnutím žalované č. j. 500 207 193 ze dne 19. 5. 2010, a to od data 19. 2. 2010.

Dne 8. 10. 2013 byla žalované doručena žádost pana O. F. o úpravu starobního důchodu za dobu výdělečné činnosti s poznámkou, že výplata starobního důchodu podle ustanovení § 31 ZDP nebyla dosud zastavena, neboť hlášení zaměstnavatele o zaměstnávání poživatele tohoto druhu důchodu bylo podáno opožděně, neboť tento do zaměstnání nastoupil již dne 15. 3. 2011. K této žádosti pana O. F. byl připojen evidenční list důchodového pojištění za rok 2012, podle něhož byl zaměstnán po celý kalendářní rok 2012, výše jeho vyměřovacího základu činila 97 351 Kč. Další přílohou žádosti pana O. F. o úpravu jeho starobního důchodu byl formulář „Hlášení o zaměstnání poživatele předčasného starobního důchodu“, podle něhož byl pan O. F. zaměstnancem účastníka řízení od 15. 3. 2011.

Na základě zjištěných skutečností vydala žalovaná dne 25. 10. 2013 rozhodnutí č. j. 500 207 193, jímž byla podle ustanovení 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. panu O. F. uložena povinnost vrátit žalované přeplatek na starobním důchodu za období od 15. 3. 2011 do 6. 8. 2012 ve výši 133 993 Kč. Po vydání rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 25. 10. 2013, č. j. 500 207 193 však pan O. F. dne ... zemřel, a to dříve, než byly zařízeny srážky z jeho důchodu. Dne 19. 5. 2014 byla pohledávka přeplatku na starobním důchodu pana O. F. ve výši 133 993 Kč přihlášena do řízení o projednání dědictví, a to u Společné notářské kanceláře JUDr. D. M. v Brně; spolu s tím požádala žalovaná o sdělení výsledku dědického řízení, neboť na výplatě starobního důchodu pana O. F. byl evidován nedoplatek ve výši 8 257 Kč. Následně žalovaná obdržela od JUDr. M. sdělení ze dne 4. 6. 2014, podle něhož bylo na základě pravomocného usnesení řízení ve věci dědictví po panu O. F. zastaveno, protože tento zanechal majetek nepatrné hodnoty.

Dne 9. 10. 2014 obdržela žalovaná sdělení MSSZ v Brně ze dne 3. 10. 2014 o tom, že se téhož dne dostavil pan Z. F., syn pana O. F., který předložil usnesení JUDr. M. o vypořádání dědictví a požádal o vyplacení dosud nevyplacené částky důchodu ve výši 8 257 Kč, neboť je jediným dědicem po zemřelém panu O. F.; doložené usnesení o vypořádání dědictví toto jeho podání dokládá.

Podle ustanovení § 37 odst. 2 ZDP výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31 ZDP, což je případ zaměstnance účastníka řízení, nenáleží do dosažení důchodového věku, pokud je vykonávána výdělečná činnost nebo je poskytována podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci. Z uvedeného vyplývá, že zaměstnanci účastníka řízení nenáležel starobní důchod podle ustanovení § 31 ZDP v době od 15. 3. 2011 (počátek zaměstnání u účastníka řízení) až do data 6. 8. 2012 (dosažení důchodového věku).

Žalovaná dále poukázala na ustanovení § 35a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. a ustanovení § 31 odst. 1 písm. g) téhož zákona, a poté vyložila obsah ustanovení § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. Žalovaná uložila povinnost k vrácení přeplatku ve výši 133 993 Kč za shora uvedené období nejprve panu O. F., neboť částky vypláceného starobního důchodu podle ustanovení § 31 ZDP přijímal, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byly vyplaceny neprávem. Vzhledem k tomu, že pan O. F. dne ... zemřel, vydala žalovaná napadené rozhodnutí ze dne 3. 11. 2014, kterým byla povinnost k úhradě přeplatku uložena účastníku řízení, když do úvahy bylo vzato ustanovení § 118c zákona č. 582/1991 Sb., podle něhož jestliže zaměstnavatel i příjemce důchodu způsobili, že důchod byl vyplacen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel, odpovídají orgánu sociálního zabezpečení za vrácení přeplatku na důchodu společně a nerozdílně; zaměstnavatel a příjemce důchodu se vzájemně vypořádají podle míry zavinění.

Při vydání napadeného rozhodnutí ze dne 3. 11. 2014 se žalovaná řídila úvahou, že za vznik přeplatku je primárně sice odpovědný pan O. F. (jemuž byla povinnost k úhradě přeplatku na důchodové dávce uložena jako prvním), který si z okolností případu musel být vědom toho, že důchodové dávky přijímá neoprávněně, neboť je současně výdělečně činný, nicméně za vznik přeplatku je rovněž sekundárně odpovědný účastník řízení, který nesplnil svou povinnost danou mu ustanovením § 41 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. Vzhledem k tomu, že zaměstnanec účastníka řízení dne ... zemřel, byla povinnost k úhradě přeplatku na dávkách důchodového pojištění uložena žalobkyni.

Žalovaná dále poukázala na ustanovení § 41 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. (ohlašovací povinnost zaměstnavatele o skutečnosti, že zaměstnává příjemce předčasného starobního důchodu). Ze spisového materiálu je zřejmé, že pan O. F. byl zaměstnán u žalobkyně již od 15. 3. 2011, ohlašovací povinnost však nebyla splněna řádně a včas do osmi dnů od zahájení pracovního poměru pana F.; naopak byla splněna s velkým časovým odstupem až dne 2. 10. 2013 v souvislosti se žádostí pana O. F. o úpravu svého starobního důchodu. Žalovaná dále poukázala na závěry obsažené ve zrušujícím rozsudku.

Vzhledem k tomu, že odpovědnost příjemce dávky za vznik přeplatku na této dávce upravená ve zmíněném ustanovení je odpovědností subjektivní, nese příjemce dávky odpovědnost za vznik přeplatku tehdy, pokud vznik přeplatku zavinil. K naplnění prvku zavinění žalovaná uvedla, že z výpisu z obchodního rejstříku pořízeného prostřednictvím veřejné datové sítě vyplývá, že žalobkyně byla do obchodního rejstříku zapsána dne 16. 4. 2007. Jediným jednatelem je po celou dobu její existence pan Z. F. Výpisem z technologického centra Ministerstva vnitra žalovaná ověřila, že pan Z. F. je synem zemřelého zaměstnance žalobkyně, pana O. F.; uvedené vyplývá rovněž ze skutečnosti, že jednatel účastníka řízení doložil usnesení JUDr. M. o vypořádání dědictví po zemřelém panu O. F. jakožto jeho syn. Zemřelý pan Franc a jednatel žalobkyně, pan Z. F., neměli společné bydliště, což bylo ověřeno výpisy z evidence obyvatel. Vzhledem ke skutečnosti, že pan O. F. byl otcem jednatele žalobkyně, pana Zdeňka F., má žalovaná za to, že pan Z. F., jakožto jednatel žalobkyně, musel vědět o tom, že jeho otec je poživitelem starobního důchodu podle ustanovení § 31 ZDP. Tomuto tvrzení svědčí kladně i skutečnost, že námitky proti prvotnímu rozhodnutí o námitkách ze dne 3. 11. 2014 podával za žalobkyni pan Z. F., přičemž v podaných námitkách uvedl, že „pan O. F. dne ... zemřel a ... bylo uzavřené dědictví a ani v tomto nebylo nic nárokováno nic ze strany ČSSZ přesto, že se i v dědickém řízení jednalo o nevyplaceném důchodu ve výši 8 257 Kč“. Z fyzického propojení osoby jednatele žalobkyně v osobě syna zemřelého pana O. F., který sám ve svých námitkách uvádí skutečnosti, které nemohly být známy právnické osobě - žalobkyni, ale pouze synovi zemřelého pana F. jakožto osobě fyzické, žalovaná dovodila, že žalobkyně musela vědět o skutečnosti, že zemřelý pan Franc je příjemcem starobního důchodu.

V kontextu uvedeného má tedy žalovaná za to, že jednatel účastníka řízení věděl o tom, že jeho otec, zaměstnanec žalobkyně, je poživitelem starobního důchodu podle ustanovení § 31 ZDP, přesto však porušil povinnost vyplývající pro něj z ustanovení § 41 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., pokud řádně a však nenahlásila tuto skutečnost žalované jako plátcí starobního důchodu a zavinil tak vznik přeplatku na důchodové dávce pana O. F. za období od 15. 3. 2011 do 6. 8. 2012 v celkové výši 133 993 Kč. Tím je naplněn další prvek odpovědnostního schématu uvedeného shora, kterým je zavinění, neboť tím, že účastník řízení nesplnil řádně a včas svou oznamovací povinnost, byl starobní důchod jeho zaměstnanci vyplácen neprávem; podle díkce ustanovení § 118b zákona č. 582/1991 Sb. je přitom nerozhodné, zda se tak stalo z nedbalosti či úmyslně.

III. Žaloba

Žalobkyně brojila žalobou proti napadenému rozhodnutí i prvostupňovému rozhodnutí žalované. Žalobkyně je přesvědčena, že obě rozhodnutí žalovaného byla vydána v rozporu se zákonem č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“), při porušení ustanovení § 118b téhož zákona a že jimi byl zkrácen na svých právech ve smyslu ust. § 65 zák. č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) a nadto se žalovaná neřídila závazným právním názorem vyjádřeným ve zrušujícím rozsudku a toto mělo za následek nezákonné rozhodnutí ve věci.

Zaměstnanec pan O. F. (nar. 7. 2. 1950) nastoupil do zaměstnání u žalobkyně dne 15. 3. 2011. Žalobkyně splnila svou zákonnou povinnost oznámit žalovanému nástup zaměstnance do zaměstnání dne 17. 3. 2011. V oznámení o nástupu do zaměstnání uvedla žalobkyně všechny jí známé údaje o zaměstnanci. Skutečnost, že zaměstnanec pobíral starobní důchod, zaměstnanec žalobkyni ani přes jeho výslovný dotaz nesdělil. Žalobkyně neměla žádnou možnost, jak ověřit tvrzení zaměstnance o tom, zda je či není příjemcem předčasného starobního důchodu. Žalovaná přitom, ačkoliv jí bylo dne 17. 3. 2011 žalobkyní oznámeno, že u něj zaměstnanec nastoupil do zaměstnání, neučinila nic, aby zamezila vzniku přeplatku. Žalobkyně zdůraznila, že kdyby žalovaná postupovala dle ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. a přezkoumal správnost a úplnost záznamů a hlášení, které jsou zaměstnavatelé pro účely provádění sociálního zabezpečení povinni vést, včasnost a způsob jejich předložení a podání, zjistila by, že zaměstnanec neoprávněně pobíral starobní důchod. Žalovaná a zaměstnanec totiž byli jediní, kteří měli informace o tom, že zaměstnanec neoprávněně pobírá starobní důchod. Přeplatek tak vznikl nesprávným úředním postupem žalované.

Žalovaná naopak v rozporu s předloženými listinnými důkazy v napadeném rozhodnutí spekuluje o tom, že žalobkyně musela vědět, že zaměstnanec byl poživitelem předčasného starobního důchodu. Tento závěr dovozuje ze skutečnosti, že jednatel žalobkyně je synem zaměstnance. Jednatel žalobkyně se však se zaměstnancem před nástupem do zaměstnání pro špatné rodinné vztahy nestýkal a několik měsíců s ním dokonce nehovořil. Poté, co jej zaměstnanec oslovil se žádostí o zaměstnání, jednatel žalobkyně svolil, doufaje přitom v narovnáni vzájemných vztahů. Zaměstnanec ale jednateři žalobkyně nikdy nesdělil, že pobírá starobní důchod.

Neexistuje jakýkoliv důkaz pro zcela vykonstruované tvrzení žalované, že by žalobkyně mohla mít povědomí o tom, že zaměstnanec pobírá starobní důchod. Zcela nepodložené a liché jsou zejména závěry žalované o tom, že: „Z fyzického propojení osoby jednatele účastníka řízení v osobě syna zemřelého pana O. F., který sám ve svých námitkách uvádí skutečnosti, které nemohly být známy právnícké osobě - účastníku řízení, ale pouze synovi zemřelého pana F., jakožto osobě fyzické, Česká správa sociálního

zabezpečení dovozuje, že účastník řízení musel o skutečnosti, že zemřelý pan F. je příjemcem starobního důchodu, vědět.“ Závěry žalované vychází tedy toliko z jednání jednatele žalobkyně a skutečností nastalých až po skončení pracovního poměru zaměstnance a kontrole, při níž byl zjištěn přeplatek na starobním důchodu.

Jednatel žalobkyně se poprvé až při pravidelné kontrole u žalovaného po skončení pracovního poměru zaměstnance dozvěděl, že zaměstnanec neoprávněně pobíral starobní důchod. Toto však nijak neprokazuje skutečnost, že by mu zaměstnanec tuto informaci někdy sdělil nebo že by jednatel žalobkyně měl po dobu trvání pracovního poměru o této skutečnosti jakoukoliv informaci.

Není proto pravdou, že žalobkyně zaměstnala zaměstnance pobírajícího starobní důchod a vědomě neoznámila tuto skutečnost žalovanému. Po dobu trvání pracovního poměru zaměstnance neměla žalobkyně tuto informaci k dispozici, a dokonce ani neexistoval způsob, jak by ji mohla bez součinnosti zaměstnance zjistit. Pokud by zaměstnanec a žalobkyně reprezentovaný jeho jednatelem chtěli docílit stavu, kdy bude zaměstnanec pobírat starobní důchod a současně bude pracovat za odměnu pro žalobkyni, vůbec by nemělo smysl ohlašovat pracovní poměr tohoto zaměstnance u žalované (jak tomu žalobkyně učinila dne 17. 3. 2011) a odvádět za něj pojistné na zdravotní a sociální zabezpečení, které dosáhlo celkem výše 78.762 Kč a bylo zaměstnavatelem řádně uhrazeno. Pokud by tedy žalobkyně nepostupovala řádně v souladu s tehdy platným právním stavem a nepřihlásil zaměstnance u žalované plně v souladu s jemu známými skutečnostmi, nemusel by jednak odvádět za zaměstnance pojistné, ale žalobkyně by nikdy nezjistila, že zaměstnanec pobírá důchod neoprávněně.

Žalobkyně však postupovala zcela řádně, zaměstnance dle svého nejlepšího vědomí přihlásila u žalované a nenese tedy žádnou odpovědnost za to, že údaje sdělené mu zaměstnancem byly neúplné a za to, že žalovaná, ačkoliv byla informována o tom, že zaměstnanec pobírá starobní důchod a současně je zaměstnaný, neučinila nic, aby vzniku přeplatku zabránila.

IV. Vyjádření žalované

Ve svém vyjádření k předmětné věci žalovaná znovu obsáhle shrnula genezi případu, obsah spisového materiálu a závazný právní názor obsažený v rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 19. 7. 2016 č. j. 33 Ad 12/2015-36, jímž bylo zrušeno prvotní rozhodnutí žalované o námitkách.

Žalovaná shrnula svůj právní názor vyjádřený v napadeném rozhodnutí, že příjemce dávky nese odpovědnost za vznik přeplatku tehdy, pokud vznik přeplatku zavinil. Přestože syn s otcem neměli společné trvalé bydliště, má žalovaná za to, že pan Z. F. v pozici jednatele společnosti musel nepochybně vědět o skutečnosti, že jeho otec je poživitelem starobního důchodu podle 31 ZDP. Ostatně nasvědčují tomu i ostatní skutečnosti (námitky do rozhodnutí ze dne 3. 11. 2014 podané panem Z. F., výsledek dědického řízení); více odůvodnění v napadeném rozhodnutí ze dne 23. 9. 2016. Žalovaná je přesvědčena, že jednatel žalobkyně věděl o tom, že jeho otec, zaměstnanec žalobkyně, je poživitelem předčasného starobního důchodu, přiznaného podle 31 ZDP, přesto však porušil povinnost vyplývající pro něj z ustanovení 41 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., neboť řádně a však nenahlásil tuto skutečnost žalované jako plátcí starobního důchodu a tím zavinil vznik přeplatku na důchodové dávce pana O. F. za dobu od 15. 3. 2011 do 6. 8. 2012 v celkové výši 133 993 Kč, což byl naplněn další prvek odpovědnostního schématu zavinění uvedeného podle § 118b zákona č. 582/1991 Sb., z něhož vyplývá, že není rozhodující, zda jde o zavinění úmyslné či zavinění z nedbalosti. Z uvedených důvodů žalovaná navrhlá zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

V. Posouzení věci krajským soudem

Žaloba je přípustná ve smyslu ustanovení § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) a byla podána včas. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

Krajský soud nařídil ve věci **jednání**, které se uskutečnilo v omluvené neúčasti žalobkyně a za přítomnosti jejího zvoleného zástupce a zástupkyně žalované dne 30. 1. 2018. Soud po přednesení návrhů obou stran konstatoval obsah soudního spisu včetně dočasně připojeného spisu zdejšího soudu sp. zn. 33 Ad 12/2015 a správního spisu vedeného v této věci.

Z prvotního zrušujícího rozsudku zdejšího soudu ze dne 19. 7. 2016, č.j. 33 Ad 12/2015-36 vyplývá, že krajský soud posoudil již v prvotním zrušujícím rozsudku všechny prvky odpovědnostního schématu upraveného v § 118b zákona č. 582/1991 Sb. Dospěl k následujícímu názoru: „*Při podrobnějším pohledu na jednotlivé prvky odpovědnostního schématu ustanovení § 118b zákona č. 582/1991 Sb. je třeba dospět k závěru, že v posuzované věci nebyly v celém rozsahu naplněny. Konkrétně vzato lze vycházet z toho, že žalobkyně skutečně nesplnila ji zákonem uloženou povinnost v § 41 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., a to ve smyslu ustanovení § 35a odst. 3 do osmi dnů ode dne, kdy rozhodná skutečnost nastala, tzn. v tomto případě ode dne nástupu poživatele předčasného starobního důchodu do zaměstnání (15. 3. 2011). Dodatečné splnění této povinnosti ke dni 2. 10. 2013 již nemůže porušení této povinnosti nijak zhojit. V tomto ohledu skutečně nelze tuto povinnost zaměstnavatele zaměřovat s jeho povinností ohlásit nástup zaměstnance příslušné okresní správě sociálního zabezpečení kvůli platbě pojistného na sociální zabezpečení (nemocenské a důchodové pojištění), ani s předložením evidenčního listu. Prvek protiprávního nesplnění zákonem uložené povinnosti tedy byl v posuzované věci splněn, stejně tak i škodlivý následek (vyplácení předčasného starobního důchodu neprávem), neboť zaměstnanec v období od 15. 3. 2011 až do 6. 8. 2012 skutečně nesplňoval kritéria ustanovení § 37 odst. 2 ZDP pro současnou výplatu předčasného starobního důchodu a příjmu z výdělečné činnosti. Kauzální nexus mezi protiprávním jednáním žalobkyně byl rovněž naplněn, neboť pokud by žalobkyně splnila svou ohlašovací povinnost řádně a včas, přeplatek na starobním důchodu zaměstnance by býval nemusel vzniknout, resp. nemusel by vzniknout v takové výši, v jaké vznikl.“*

Krajský soud se však se žalovanou neztotožnil v otázce hodnocení prvku zavinění, který je třeba prokázat k dovození odpovědnosti ve smyslu § 118b zákona č. 582/1991 Sb. Konkrétně dovodil, že „*Zásadní otázkou je, zda to žalobkyně skutečně mohla vědět, neboť je sice povinností zaměstnance tuto skutečnost zaměstnavateli sdělit a je povinností zaměstnavatele tuto skutečnost zjišťovat, nicméně pokud tak neučiní či sdělí zaměstnavateli nepravdivé údaje, zaměstnavatel nemá možnost dozvědět se, zda zaměstnanec je či není poživatelem takové dávky důchodového pojištění. Není rovněž zákonnou povinností zaměstnavatele si údaje sdělené zaměstnancem prověřovat u orgánů důchodového pojištění. Podle názoru krajského soudu by odpovědnost zaměstnavatele mohla být dána tehdy, pokud by bylo prokázáno, že zaměstnavatel věděl, že zaměstnanec je poživatelem dávky, a přesto nesdělil ve smyslu § 41 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. tuto skutečnost žalované, ať již v podobě nedbalého či dokonce úmyslného protiprávního jednání. Pokud ale napadené rozhodnutí staví pouze na tom, že je zákonnou povinností zaměstnavatele ohlásit tuto skutečnost žalované, z čehož plyne, že to zaměstnavatel „má vědět“ a má o této skutečnosti vést evidenci, pak tato úvaha nijak nezohledňuje okolnosti případu a zaměřuje otázku protiprávnosti jednání odpovědnostního subjektu a otázku přítomnosti zavinění tohoto jednání. Pouze z konkrétních okolností věci lze dovodit a odůvodnit, zda skutečně zaměstnavatel jednal v nevědomé nedbalosti, kdy mu z okolností případu mělo být známo, že jeho zaměstnanec je poživatelem starobního důchodu (viz k tomu obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2003, č.j. 2 Ads 6/2003-61, přístupný na www.nssoud.cz).“ Pro absenci zdůvodnění tohoto prvku odpovědnosti za přeplatek na starobním důchodu zaměstnance bylo prvotní rozhodnutí o námitkách zrušeno a věc byla vrácena žalované k dalšímu řízení.*

S ohledem na to, že obsah **správního spisu** krajský soud podrobně hodnotil již v prvotním řízení vedeném pod sp. zn. 33 Ad 12/2015, považuje za vhodné shrnout pouze ty procesní kroky, které žalovaná podnikla po zrušení prvotního rozhodnutí o námitkách v dalším řízení. Ze správního spisu žalované vyplývá, že žalovaná založila do spisu úplný výpis z obchodního rejstříku vyhotovený dne 7. 9. 2016, z něhož vyplývá, že v inkriminovaném období byl pan Z. F. jednatelem žalobkyně. Dále z výpisů z agendového systému evidence obyvatel ke členům rodiny pana Z. F., jednatele žalobkyně vyplývá, že jednatel žalobkyně a pan O. F. coby zaměstnanec neměli společné bydliště.

Jelikož strany neměly další návrhy na doplnění dokazování, krajský soud dokazování ukončil a po slyšení konečných návrhů přistoupil k rozhodnutí o věci samé.

Žaloba není důvodná.

Úvodem svého právního hodnocení krajský soud zdůrazňuje, že v podstatné míře vycházel z úvah a důvodů obsažených v prvotním zrušujícím rozsudku, který představoval závazný rámec pro další postup žalované v předmětném správním řízení po zrušení prvotního rozhodnutí o námitkách. V posuzované věci tedy zůstala k řešení otázka dostatečného prokázání a zdůvodnění existence zavinění přičitatelného žalobkyni, a to alespoň ve formě tzv. nevědomé nedbalosti.

Krajský soud má za to, že žalovaná v dalším řízení postupovala v souladu s právním názorem obsaženým v prvotním zrušujícím rozsudku. Shromáždila další listinné podklady k rozhodným okolnostem, které svědčí o existenci zavinění na straně žalobkyně, resp. jejího jednatele a jediného společníka, a to je zejm. k rodinnému poměru mezi zaměstnancem a jednatelem žalobkyně. Napadené rozhodnutí obsahuje také zcela přezkoumatelné a podrobné odůvodnění existence zavinění na straně žalobkyně.

K jednotlivým žalobním námitkám krajský soud uvádí následující argumentaci. Pokud žalobkyně tvrdí, že splnila povinnost podat hlášení o nástupu zaměstnance dne 15. 3. 2011, pak k tomu je třeba odkázat na nosné důvody prvotního zrušujícího rozsudku, kde již byla tato námitka posuzována. Ve shodě s tam uvedenými závěry je třeba uzavřít, že „*žalobkyně skutečně nesplnila ji zákonem uloženou povinnost v § 41 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., a to ve smyslu ustanovení § 35a odst. 3 do osmi dnů ode dne, kdy rozhodná skutečnost nastala, tzn. v tomto případě ode dne nástupu poživitele předčasného starobního důchodu do zaměstnání (15. 3. 2011). Dodatečné splnění této povinnosti ke dni 2. 10. 2013 již nemůže porušení této povinnosti nijak zhojit.*“ Na tomto názoru krajský soud nemá důvod nic měnit, a proto uzavírá k této námitce, že není důvodná.

Pokud dále žalobkyně namítala, že zaměstnanec O. F. žalobkyni nesdělil, že je příjemcem předčasného starobního důchodu, krajský soud uvádí, že tato skutková okolnost nebyla v řízení prokázána, nicméně to na splnění zákonných podmínek vzniku odpovědnosti zaměstnavatele za přeplatek na starobním důchodu zaměstnance nic nemění. I kdyby totiž žalovaná skutečně nevěděla, že zaměstnanec pobíral předčasný starobní důchod, je za těchto skutkových okolností ve shodě se žalovanou nutno usuzovat, že to vědět měla a mohla. K naplnění prvku zavinění tedy postačuje nevědomá nedbalost a argumentace žalobkyně, že jí zaměstnanec nesdělil, že je poživitelem předčasného starobního důchodu, tedy není způsobilá vyloučit vznik odpovědnosti. Je sice pravdou, že v napadeném rozhodnutí žalovaná usuzovala z prokázaných okolností spíše na vědomou nedbalost, nicméně své závěry srozumitelně zdůvodnila na bázi pravděpodobného stavu věcí, o němž neměla důvodné pochybnosti.

K námitce, že bylo povinností žalovaná zamezit vzniku přeplatku přezkoumat správnost a úplnost hlášení, krajský soud uvádí, že nelze přesouvat břemeno osvědčit či oznámit určitou skutečnost správnímu orgánu (tzv. ohlašovací či oznamovací povinnost), která je stanovena zákonem, na bedra správního orgánu. V daném případě je nepochybné, že ze zákona (§ 41 odst. 1 ve spojení s § 35a odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb.) bylo povinností žalobkyně nahlásit žalované skutečnost, že zaměstnává příjemce předčasného starobního důchodu, a to do osmi dnů ode dne, kdy rozhodná skutečnost nastala, tzn. v tomto případě ode dne nástupu poživatele předčasného starobního důchodu do zaměstnání (15. 3. 2011). Nesplnění této povinnosti tedy nelze přesouvat na žalovanou s tím, že si mohla tuto skutečnost ověřit z dávkového spisu zaměstnance. Krajský soud samozřejmě v obecné rovině souzní se žalobkyní v tom, že je v duchu principu dobré správy, aby správní orgány propojovaly poznatky plynoucí z jednotlivých agend, které vykonávají, a kombinovaly je při své činnosti za účelem zefektivnění výkonu veřejné správy. Pro vznik odpovědnosti je ovšem podstatné, komu byla stanovena povinnost předmětnou skutečnost oznámit, a právě porušení této povinnosti omisivním jednáním žalobkyně zakládá protiprávní jednání, v důsledku něhož vznikla v komplexu ostatních okolností věci její sekundární povinnost uhradit přeplatek na důchodové dávce svého zaměstnance poté, co její příjemce zemřel. Z těchto důvodů nemají místo ani úvahy o spoluzavinění vzniku přeplatku ze strany žalované. Tato námitka rovněž není důvodná.

K další námitce žalobkyně, že jednatel žalobkyně měl se zaměstnancem špatné rodinné vztahy, nestýkal se s ním a nemluvili spolu, a že nabídka zaměstnání měla narovnat rodinné vztahy, krajský soud uvádí, že tato tvrzení nejsou relevantní. Tyto skutečnosti nebyly a nemohly ani být vzhledem k úmrtí zaměstnance ve správním řízení přímo prokazovány, přičemž ani v soudním řízení žalobkyně nenavrhla žádné nepřímé důkazy, které by směřovaly k prokázání těchto tvrzení. Každopádně krajský soud uzavírá, že ani v případě pravdivosti tvrzení žalobkyně o charakteru rodinných vztahů mezi jednatelem žalobkyně a zaměstnancem není možno pominout objektivně prokázané okolnosti, totiž rodinný poměr mezi nimi a z toho pramenící vysokou pravděpodobnost obeznámenosti jednatele žalobkyně se sociálními a příjmovými poměry zaměstnance – svého otce. Na tom nic nemění ani skutečnost prokázaná ve správním řízení, že tyto osoby nesdílely společnou domácnost.

Pokud žalobkyně tvrdila, že jednatel se dozvěděl o tom, že pan O. F. pobíral předčasný starobní důchod až při pravidelné kontrole u žalovaného po skončení pracovního poměru, pak je třeba odkázat na to, co již bylo uvedeno výše, že totiž z hlediska formy zavinění nevědomé nedbalosti není podstatné, kdy se rozhodnou skutečnost zaměstnavatel skutečně dozvěděl, ale to, že tuto skutečnost měl vědět, a to již k datu nástupu zaměstnance do práce. Krajský soud zdůrazňuje, že tento závěr nelze paušálně zobecňovat na jiné obdobné případy kvalifikovatelné podle § 118b zákona č. 582/1991 Sb., neboť právě specifické okolnosti daného případu přesvědčivě odůvodňují závěr o přítomnosti zavinění přičitatelného skrze osobu jednatele žalobkyně samotné. Za daných skutkových okolností je tak argumentace žalobkyně nepřesvědčivá a nemůže zvrátit nástup odpovědnosti za přeplatek na důchodové dávce.

Stejně tak nelze brát v potaz hypotetické úvahy žalobkyně, že pokud by chtěla jednat in fraudem legis, pak by zaměstnance žalované vůbec nenahlásila ani k odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Opět krajský soud zdůrazňuje, že z hlediska předmětného prokázaného nedbalostního jednání nehrají eventuelní úmysly, kterými by se žalobkyně snad mohla zaobírat, žádnou roli a na věci nic nemění.

Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud žalobu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.

O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně ve věci úspěch neměla (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované nelze náhradu nákladů řízení přiznat ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s. (výrok II. tohoto rozsudku).

P o u ě n í: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 30. ledna 2018

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.